

ἀποκρυώνω Θράκ. (Περίστας. κ.ά.) Κύπρ. Πόντ. Κερασ. Οίν.) Χίος — Λεξ. Αίν. 'ποκρυώνω Κύπρ. ἀποκρυώνω Πόντ. ('Αμισ. 'Οφ. Τραπ.) ἀποκρένω Πόντ. (Σάντ.) 'έσ. ἀποκροῦμαι Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. κρυώνω. 'Ο τύπ. ποικροῦμαι ἔχει τὸ οὐ τῆς προπαραληγούσης κατ' ἀφομοίωσιν. 'Ιδ. Γ'Χατζιδ. ἐν 'Αθηνᾷ 24 (1912) 24.

1) Κάμνω τι νὰ ἀποβάλῃ τὴν θερμότητά του, καθιστῶ πλεονέκτερον θερμόν, ψύχω, ἐπὶ φαγητοῦ, ὕδατος κττ. συνήθως παθητικῶς Πόντ. (Οίν. 'Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) — Λεξ. Αίν.: 'Απόκρῶσο τὴ μαερεία 'Οφ. Θέσο καὶ ἡ ἔπαρε καὶ τὴ μαερεία ἃς ἀποκροῦται αὐτόθ. 'Ελάτεν 'ς σὸ τραπέζιν, τὸ φαγεῖν τεκρῶθεν Οίν. Καὶ ἀμτβ. ἀποβάλλω τὴν θερμότητά μου, ψύχομαι Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): Μένουν 'ς τὸ ἐξω-φύτρην γιὰ ν' ἀποκρυώσουν (ἐνν. οἱ λουόμενοι) Κύπρ. Τὸ φαεῖν ἐπεκρύωσεν καὶ κἀνείς 'κ' ἔρθεν νὰ τρώῃ Χαλδ. || Φρ. μεταφ. 'Ο δεῖνα ἐπεκρύωσεν (ἀπέθανε) Κερασ. 2) Μεταφ. κάμνω τινὰ νὰ ψυχρανθῇ, νὰ στενοχωρηθῇ, ἀποθαρύνω, ἀπογοητεύω Θράκ. (Περίστας.) Πόντ. ('Οφ. Τραπ. Χαλδ.): Τ' ἀποκρυώσανε τὸ παιδί Περίστας. Τὰ λόγια σ' ἐπεκρύωσανε με Χαλδ. Καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀποθαρύνομαι, ἀπογοητεύομαι Θράκ. Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Οίν. Τραπ.): 'Αποκρύωσε ὁ κόσμος Θράκ. Εἶδ' ἄτον κ' ἐπεκρῶθα 'Αμισ.

ἀποκνυκλώνω ἀμάρτ. ἀποκνυκλώνω Μεγίστ.

'Εκ τοῦ μεσν. ἀποκνυκλῶ.

Συλλαμβάνω, ἐμβροχίζω: 'Ασμ.

Πάει ἡ πέρδικα νὰ πιῇ...

τὰ βρόδι' ἀποκνυκλώνουν τὴν το' ἔ τσυνηὸς ἀρπᾶ τὴν.

ἀποκνυλῶ Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀποκνυλάω Βιθυν. 'ποτισουλᾶ Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. κ.ά.) ἀποκνυλίζω Πόντ. (Χαλδ.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. 'ποκνυλίζω Νίσυρ.

'Εκ τοῦ μεταγν. ἀποκνυλίω.

1) Σταματῶ τὸ κύλισμα, τὸ τραύιγμα, ἐπὶ εἵδους δικτύου καλουμένου τὰ λανγιοῦ Βιθυν. 2) 'Απομακρύνω τι κυλίων Πόντ. (Χαλδ.) β) Καθόλου, κυλίω Νίσυρ.: Νὰ σὲ 'ποκνυλίσῃ τὸ κῦμα! (ἀρὰ κατὰ ναύτου). 3) 'Αμτβ. Καθόλου, κυλίομαι Λεξ. Πρω.: 'Αποκνύλισε ἀπὸ τὴ σκάλα 'ς τὴν αὐλή. β) Κάμπτων λόφον, βουνὸν κττ. ἀφανίζομαι, καθίσταμαι ἀόρατος Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. κ.ά.): 'Ποτισούλιτσε τῶρα τσαὶ δὲ φαίνεται. Συνών. ἀπογέρονω Α 4, σκαπετῶ, στρίβω. 4) Περαιίνω τὴν βαθεῖαν σκαφὴν τοῦ ἐδάφους πρὸς ἀμπελοφυτεῖαν Λεξ. Δημητρ.: Μόλις ἀποκνυλίσουμε τὸν παλαιαγρό, θὰ φνιτέψουμε τ' ἀμπέλι. Συνών. βγάζω στρέμμα.

ἀπόκυμα τό, Χίος

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐς. κῦμα.

Τὸ τελευταῖον, ἐλαφρόν κῦμα.

ἀποκυνηγῶ πολλαχ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. κυνηγῶ.

1) Παύω κυνηγῶν, τελειώνω τὸ κυνήγι πολλαχ.: 'Ηρθε ἡ ὥρα τοῦ παιδιοῦ ποῦ ἡποκυνήγησε καὶ ἤρχονται 'ς τὸ σπίτι (ἐκ παραμυθ.) Θήρ. || 'Ασμ.

Βάσανα πίκρες καὶ καημοί, ἀφήστε με νὰ ζήσω

καὶ τὸ πουλλὶ ποῦ κυνηγῶ νὰ τ' ἀποκυνηγῶ

Κρήτ. 2) Κυνηγῶ, καταδιώκω τινὰ Ρόδ. Συνών. ἀπο-γλακῶ I, ἀποζυγώνω I.

ἀποκύρις ὁ, ἀμάρτ. ἀποκύρ'ς Θράκ. (Μάδυτ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐς. κύρις.

'Ο μὴ ὢν κύρις, πατὴρ μὴ γεννήσας τέκνα, χλευαστικῶς.

ἀπολαβαίνω πολλαχ. ἀπολαβαίν-νω Κύπρ. 'πολαβαίν-νω Κάλυμν. ἀπολαβάν-νω Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἀρχ. ἀπολαμβάνω = λαμβάνω τὸ ὀφειλόμενον.

1) 'Αποκτῶ, κερδίζω, ἀπολαύω Κύπρ.: 'Ασμ.

Τθαί 'ἐν τὸ ἀπολάβαν-γεν εἰδεῖνο ποῦ ζητοῦσαν.

'Η σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Κ.Δ. (Λουκ. 16, 25) «τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου». 2) Κερδίζω, εἰσπράττω χρήματα, ἔχω πρόσοδον (ἡ σημ. αὕτη ἐκ τοῦ λογίου ἀπολαμβάνω) πολλαχ.: Τί ἀπολαβαίνεις τὸ χρόνο ἀπὸ τὰ χιτήματά σου; 3) Λαμβάνω τὸ ὑπόλοιπον ὀφειλῆς Λεξ. Δημητρ.: 'Απόλαβα τὸ πάχτο γιὰ τὸ χιτήμα.

ἀπολαβή ἡ, σύννηθ. καὶ Καππ. (Συνασσ.) ἀπουλαβή βόρ. ιδιῶμ. ἱπουλαβή Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀπολαβαίνω.

Κέρδος, πρόσοδος, μισθὸς κττ. ἐνθ' ἄν.: Δὲν ἔχω κάμμιὰ ἀπολαβή ἀπὸ τὰ χιτήματά μου. Τὸ καῖκι φέρνει ἀπολαβή. Δουλεύω χωρὶς κάμμιὰ ἀπολαβή σύννηθ. 'Εχ' ἀπ' τοῦ φοῦρνου μ' ἱπουλαβή κἀνιὰ τριανταριὰ δραχμὲς τὸν μῆνα Αἰτωλ. Δοὺν χουσμικεύουν μ' ἡώρ'ς ἀπουλαβή Σαμοθρ.

ἀπολαβιδώνω Πόντ. (Οίν. κ.ά.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐς. λαβίδα.

'Αποσπῶ τὴν λαβίδα, τὸ χερούλλι τοῦ ἀγγείου.

ἀπολάγκαδο τό, Προπ. ('Αρτάκ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐς. λαγκάδι.

Μικρὸ λαγκάδι: 'Ασμ.

Σὺν πέντ' ἐπήδα τὰ βουνά, σὺν ἔξι τὰ λαγκάδια καὶ τὰ μικρ' ἀπολάγκαδα ἑφτά κί ὀχτὼ ἐπήδα.

ἀπολαγωνεύω Κρήτ. ἀπολαγωνεύω Κρήτ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. λαγωνεύω.

Παύω νὰ κυνηγῶ, τελειώνω τὴν θήραν: 'Ασμ.

Καὶ 'ς τὸ βουνὸ ἀνέβηκα λαγούδια ὀγιά νὰ βρῶ

κί ἀπῆς ἀπολαγώνεψα μὰ τὴ βολλή μου κρίσι

βρίστω μὰ γόρη κ' ἔπλυνε σὲ μαρμαρένια βρούσι.

ἀπολάδα ἡ, ἀμάρτ. ἀμπολάδα Πελοπν. (Λακων.) ἀμολάδα Κύπρ.

'Εκ τοῦ ρ. ἀπολύω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άδα.

1) 'Απόλυσις, ἐλευθερία Πελοπν. (Λακων.): Τοῦ 'δωκε ἀμπολάδα. β) 'Η ἐλευθερία τῶν ψυχῶν καὶ ἡ ἄνοδος αὐτῶν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τῆς 'Αναστάσεως μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς Κύπρ.: Οἱ ψυχὲς ἔχουν ἀμολάδες. 2) 'Απαλότης, χαλαρότης Πελοπν. (Λακων.): Τὸ σκιονὶ ἔναι ἀμπολάδα (οὐχὶ τεντωμένον). 3) Οἱ ἐπὶ πλεόν τοῦ κανονικοῦ ἀφινόμενοι ὀφθαλμοὶ κατὰ τὸ κλάδευμα τῶν ἀμπέλων Πελοπν. (Λακων.): 'Αφίνει ἀμπολάδα.

ἀπολαδίζα ἡ, Πελοπν. (Μάν. Μεσσ.) κ.ά. ἀπουλαδίζα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπό καὶ λαδίζα.

1) Τὸ μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὅπου ἔχει

χυθὴ ἔλαιον ὑπὸ τῶν ἀλιέων διὰ νὰ βλέπουν καλὰ τὰ ἐντὸς καὶ πρὸς τὸν πυθμένα ψάρια ἢ μαλάκια Πελοπν. (Μεσσ.) β) Μέρος τῆς θαλάσσης ὅλως ἀκύμαντον κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ρυτιδουμένην ἐπιφάνειαν ὑπὸ ἐλαφροτάτου κύματος (πβ. φρ. ἡ θάλασσα εἶναι λᾶδι) Πελοπν. (Μάν.) 2) Τὸ πέρας τῆς ἐσοδείας τοῦ ἐλαίου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

ἀπολαδίζω Πελοπν. (Μεσσ.)

'Εκ τοῦ οὐς. ἀπολαδίζα.

Κάμνω ἀπολαδιά, χύνω ὀλίγον ἔλαιον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης διὰ νὰ ἀνιχνεύσω τὸ βάθος.

ἀπόλαδο τό, ἐνιαχ. *πόλαον* Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. λάδι.

Τὸ ὑπολειπόμενον λάδι μετὰ τὸ τηγάνισμα.

***ἀπολαῖζω**, μέσ. ἀπολαῖσκουμαι Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀπολαγίσκουμαι Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. λαῖζω.

1) Κλονίζομαι κατὰ τὸ βάδισμα, βαδίζω ἀσταθῶς Πόντ. (Κερασ.) β) Συνεκδ. εἶμαι λίαν ἐξησθενημένος, ἀποκαμωμένος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): *Νὲ φαεῖν νὲ ποτήν, ἐπελαῖσταμε ἀσ' οὐ λυμὸν* Χαλδ. 2) Σηκώνω τὸ χέρι μου νὰ κτυπήσω Πόντ. (Κερασ.): *Ἐπελαῖστα κ' ἐχτύπησ' ἄτον ἔναν πάτσον*.

ἀπολακκιάζω Κάρπ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. λακκιάζω.

1) Ἐναποθέτω τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς εἰς τὸν λάκκον, εἰς τὸν σιρόν. 2) Ἐξάγω τὸ γέννημα ἐκ τοῦ λάκκου, ἀναλαμβάνω ἀπὸ τοῦ σιροῦ.

ἀπολάκκισμα τό, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπολακκιάζω.

Ἡ ἐξαγωγή τοῦ γεννήματος ἐκ τοῦ λάκκου.

ἀπόλακκο τό, Ἀμοργ. Πάρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. λακκί.

Πληθ. 1) Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ γεννήματος τὸ ἀναλαμβανόμενον ἐκ τοῦ λάκκου τὸ μετ' ἀχύρων καὶ χώματος ἀνάμεικτον Πάρ. 2) Τὰ ἐν τῷ λάκκῳ ἀποκείμενα σιτηρὰ Ἀμοργ.

ἀπολαλακιάζω Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. λαλακιάζω.

Ξηραίνομαι, ἐπὶ τῆς γλώσσης: *Ἀπολαλάκισ' ἡ γλῶσσα μου ἀπὸ τοῖς ὀρμήνεις*.

ἀπολάλημα τό, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπολαλῶ.

Ἡ διὰ τῆς φωνῆς παρακέλευσις τῶν βοσκημάτων.

ἀπολαλητὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀποαλητὲ Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπολαλῶ.

Ἀπηυδαμένος, ἀποκαμωμένος.

ἀπολαλῶ Κάρπ. Κρήτ. — Λεξ. Δημητρ. ἀπολαλοῦ Τσακων. (Καστάν.) *πολαλῶ* Κύπρ. Ρόδ. ἀπελαλῶ Κρήτ. ἀποαοῦ Τσακων. Μέσ. ἀπολαλείουμαι Καππ.

Τὸ μεταγν. ἀπολαλῶ. Πβ. καὶ ΒΦάβην ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 39 κέξ.

1) Λαλῶ μεγαλοφώνως, δυνατὰ Λεξ. Δημητρ.: Αἰνιγμ. *Πάνω 'ς τὸ ὄρος 'ς τὸ βουνὶ | εἶναι κόρη καὶ λαλεῖ καὶ λαλεῖ καὶ ἀπολαλεῖ | καὶ ἄνθρωπος δὲν τὴν θωρεῖ* (ἢ βροντή). 2) Καθοδηγῶ τὰ βοσκήματα διὰ φωνῶν προτρεπτικῶν ἢ ἀποτρεπτικῶν Κάρπ. Κρήτ.: Ἀσμ.

Νὰ ἄστουν τὸ ραβδὶν | ν' ἀπολάλουν τὸ μαντρινὶ Κάρπ. β) Παρορμῶ διὰ φωνῶν πρὸς ἐπιτάχυνσιν Κάρπ.: Ἀσμ.

Ἀπὸ τετράωνον βουνὶν ἀμάξιν κατεαίν-νει, ἀμάξι φοερότρομο καὶ ἀργυροκουναῖτο καὶ τρεῖς ἀοῦροι τὸ τρανοῦ καὶ δγὸ τ' ἀπολαλοῦσι.

3) Μεταχειρίζομαι τινα κακῶς, φέρομαι σκαιῶς Κρήτ.: *Ἐτοὰ μ' ἀπολαλεῖ οὐλὴ τὴν ὥρα*. || Ἀσμ.

Ἀδρες, γιάδα μὲ διώχνετε, γιάδα μ' ἀπελαλεῖτε;

β) Ἐπὶ κυνός, διώκω ὑλακτῶν Ρόδ.: *Πολαλεῖ ὁ σκύλαδος 'ς τὸ κυνήγι*. 4) Τελειώνω τὴν ὁμιλίαν μου Τσακων.:

Ἀφε μι ν' ἀποαλήν. 5) Ἀποκάμνω, ἀπαυδῶ Τσακων.: *Ἀποαλήκα 'αοῦ - γράφον - φωνιάνδον* (ἀπέκαμα λαλῶν, γράφον, φωνάζων). *Ἀποαλήκα πλέα*. Συνών. ἀποκάμνω Α 1.

6) Ἀδυνατῶ νὰ ὁμιλήσω Καππ.: Ἀσμ.

Τὸ στόμα διμα ἔγεμεν καὶ γλῶσσ' ἀπελαλειοῦντον (διμα = αἷμα).

ἀπολάμνω Χίος (Καρδάμ.) Σίφν.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. λάμνω.

Ἐπὶ τῶν βοσκημάτων, παύω νὰ λάμνω, νὰ ἐπιβαίνω πρὸς συνουσίαν ἐνθ' ἄν.: *Ἡπολάσανε τὰ πρόβατα* Σίφν.

ἀπολαμπή ἡ, Θεσσ. (Ζαγορ.) Ἰόνιοι Νῆσ. Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) κ.ά. ἀπολαμπή Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀπολάμπω.

1) Λάμπω τις αἰφνιδία καὶ βραχείας διαρκείας, οἷον ἐξ ἐκτυρσοκροτήσεως ὄπλου κττ. ἐνθ' ἄν. β) Ἀστραπή ἢ σπινθήρ ἐκ τοῦ κεραυνοῦ Πελοπν. (Λακων.): Φρ. *Τὸν πῆρ' ἡ ἀπολαμπή* (ἐπὶ λίαν μελαχρινοῦ ἀνθρώπου). 2) Ἀσθενὴς φωτισμός, ἀσθενὴς λάμπω Θεσσ. (Ζαγορ.) Ἰόνιοι Νῆσ.: *Τὴν ἀπολαμπή τοῦ φεγγαριοῦ εἶδε κ' ἔλεε πῶς ξημέρωσε Ἰόνιοι Νῆσ*. 3) Ἀντανάκλασις φωτὸς Πελοπν. (Λακων. Μάν.): *Σήκου, γιατί σὲ πῆρε ἡ ἀπολαμπή*. Συνών. ἀντηλιά Α 1, ἀντηλιάδα Α 1. 4) Ἀμυδρὰ εἰκὼν τὴν ὁποίαν συλλαμβάνει τις πράγματι μόνις ἐμφανιζομένου ἢ ταχέως διερχομένου, οἷον πτηνοῦ Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

ἀπολαμπίδα ἡ, ΚΧατζόπ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 485 — (Νουμᾶς 1910 σ. 180) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀπουλαμπίδα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἀπολαμπή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

1) Ἀκτὶς ἡλίου βραχείας διαρκείας ἐνθ' ἄν.: *Ἀς ἔβλεπα μὲ ἀπολαμπίδα φῶς καὶ ἄς πέθαινα τὴν ἄλλῃ αὐγῇ* (Νουμᾶς ἐνθ' ἄν.) 2) Λάμπω, ἀκτινοβολία ΚΧατζόπ. ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Μὲ ἀπολαμπίδα ἀπὸ χαρὰ θεϊκή.

ἀπολαμπίζω ἀμάρτ. ἀπολαμπίζω Πελοπν. (Λακων.) *πολαμπίζον* Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) *πολαμίζον* Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπολαμπή.

1) Ἀπροσώπ. γίνεται ἀπολαμπή, ἀντηλιά Πελοπν. (Λακων.) 2) Ἀναδίδω φλόγα Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

ἀπολαμπὸς ὁ, ἀμάρτ. *πολαμπὸς* Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. κ.ά.) *πολαμὸς* Εὐβ. (Αὐλωνάρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπολάμπω.

Ἡ φλόξ καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς λάμπω, τὴν ὁποίαν ἀναδίδει ἡ πυρὰ ἐνθ' ἄν.: *Πωπῶ, πολαμὸ ποῦ 'χει ἡ φωτιά* Αὐλωνάρ.

ἀπόλαμπρα ἐπίρρ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) *ταπόλαμπρα* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. *λαμπρὰ* ἢ *λαμπρὴ*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Μετὰ τὸ Πάσχα ἐνθ' ἄν.: *Θὰ ταξιδέψω ἀπόλαμπρα*. *Ἀπόλαμπρα* θὰ περάσω νὰ σὲ δῶ. *Τὸ στεφάνωμα* θὰ γίνῃ *ἀπόλαμπρα* πολλαχ. Συνών. ἀπόπασχα, ξέλαμπρα, ξέπασχα, ξώλαμπρα. 2) Οὐσ. ἀπόλαμπρα ἡ, ὁ μετὰ τὸ Πάσχα χρόνος Πόντ. (Κερασ.)

ἀπολαναρίδα ἡ, Χίος (Νένητ.)

Ἐκ τοῦ ἀπολαναρίδι.

Ἀπολαναρίδι, ὁ ἰδ.: Παροιμ.

Καὶ τὰ στουππεῖα παντρεύονται κ' οἱ ἀπολαναρίδες, καὶ τὰ καφατιανὰ πανγὰ κάθονται 'ς τοῖς θυρίδες (διὰ τὴν χρῆσιν τῆς παροιμ. ἰδ. ἀπολαναρίσμα).

